

Список використаних джерел

1. Вікова та педагогічна психологія: навч. посіб. 6-те вид. /О.В. Скрипченко та ін. Київ: Каравела, – 2019. – 400 с.
2. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи: підручник Київ: ЦНЛ, - 2018. – 384 с.
3. Мешко Г.М. Вступ до педагогічної професії : навч. посіб.– К. : Академвидав, 2010. – 200 с.
4. Нова українська школа [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/2016/12/05/konczepczyia.pdf>

БАСАРАБ В.В.,
КОРОЛЬ Н.В.

Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету, Україна

ПОЛІКУЛЬТУРНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЯК СКЛАДОВА ЙОГО ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ

Процеси у сучасному глобалізованому світі переконливо свідчать, що формування культурної цілісності супроводжується виникненням нових, раніше невідомих проблем. Розширення міжкультурних контактів зумовлює кризи, деструктивні явища, трансформацію світогляду, інноваційні пошуки в кожній культурі. Взаємодія культур породжує необхідність переоцінки міжкультурних контактів і власної культурної ідентичності на основі ідей міжкультурної толерантності, адекватного сприйняття культурних відмінностей. Освіта не стоїть осторонь цих питань і має за мету – формування фахівця нового типу, здатного до толерантної взаємодії з представниками різних етносів, здійснення професійної діяльності в умовах полікультурного середовища багатонаціональної української держави.

Необхідність полікультурної освіти зумовлені рядом важливих чинників, а саме: зростання етнічної і расової свідомості людей; міграційні процеси, що значно підсилюють міжкультурні контакти; глобалізація світу, що змінює не тільки економіку, політику, але впливає і на картину міжкультурних зв'язків; розширення міжнародної співпраці, що вимагає діалогу між націями та їх культурами; розвиток планетарної макроекономіки, яка сприяє створенню транснаціональних корпорацій, що долають межі національного суверенітету у сфері економіки; удосконалення інформаційної сфери і комунікаційних систем, які дозволяють народам зближуватися, стерти територіальні, мовні, релігійні, культурні бар'єри; прагнення окремих осіб і цілих народностей придбати свою етнічну ідентичність [3, с.14].

Зазначимо, що на сьогодні у науковців немає єдиної думки щодо визначення поняття «полікультурна компетентність» та його структури. Зокрема, Л. Воротняк визначає полікультурну компетентність як здатність людини інтегруватися в іншу культуру при збереженні взаємозв'язку з рідною мовою, культурою, яка ґрунтується на поєднанні особистісних якостей, синтезованих знаннях, уміннях і навичках позитивної міжетнічної й міжкультурної взаємодії, що в результаті сприяє безконфліктній ідентифікації особистості в багатокультурному суспільстві та її інтеграції в полікультурний світовий простір [2, с.106]. О.Щеглова визначає дане

поняття як комплексну, особистісну якість, що формується у процесі професійної підготовки на основі толерантності, характеризується свідомістю власної багатокультурної ідентичності, яка і проявляється у здатності розв'язку професійних завдань конструктивної взаємодії з представниками інших культурних груп. У структурі полікультурної компетентності майбутнього фахівця дослідниця виділяє такі компоненти: когнітивний – засвоєння образів і цінностей світової культури, культурно-історичного й соціального досвіду різних країн і народів; ціннісно-мотиваційний, спрямований на формування ціннісно-орієнтовної і соціальної готовності студента до міжкультурної комунікації, розвиток толерантності стосовно представників інших культурних груп; діяльнісно-поведінковий, спрямований на розвиток здатності до розв'язання професійних завдань при взаємодії із представниками різних культурних груп.

Когнітивний компонент, на думку О.Щеглової, передбачає сформованість системи полікультурних знань, умінь і навичок, що виступають орієнтовною основою діяльності особистості у полікультурному суспільстві. Авторка вважає цей компонент провідним у структурі полікультурної компетентності, оскільки на його основі формуються і розвиваються інші компоненти відповідної структури. Мотиваційно-ціннісний компонент, як зазначає дослідниця, представляє собою систему мотиваційно-ціннісних утворень: мотивів, цінностей, інтересів, потреб, полікультурних якостей та властивостей, що регулюють повсякденне життя й діяльність особистості у полікультурному суспільстві. Діяльнісний компонент відображує сформованість полікультурних умінь і навичок щодо дотримання соціальних норм і правил поведінки у полікультурному суспільстві, наявність сформованої культури міжнаціонального спілкування та міжетнічної толерантності, які лежать в основі досвіду позитивної взаємодії із представниками різних національностей, культур та релігій [4, с.85].

Погоджуємося з Т.Атрощенко, що полікультурна компетентність вчителя входить у структуру його професійної компетентності, адже цього вимагають умови роботи в багатонаціональних колективах початкової школи. Провідна роль у вирішенні даної проблеми належить закладам вищої освіти, які покликані організувати освітній процес у відповідності до запитів полікультурної освіти і готувати полікультурно грамотних фахівців. Аналізуючи структуру полікультурної компетентності вчителя початкової школи, дослідниця вказує на необхідність введення полікультурного акценту у зміст навчальних дисциплін фахової підготовки майбутнього фахівця та розробки педагогічної технології спеціально організованого освітнього процесу, заснованого на загальнолюдському культурно-історичному досвіді, досвіді свого народу та народностей, які населяють певний регіон нашої багатонаціональної держави, педагогіці толерантності, діалозі культур [1, с.69].

Список використаних джерел

1. Атрощенко Т.О. Суть і структура полікультурної компетентності вчителя //Т.О.Атрощенко //Збірник наукових праць «Педагогічні науки». – Випуск LXXI. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2016. – С. 67-71.

2. Воротняк Л.І. Особливості формування полікультурної компетенції магістрів у вищих педагогічних навчальних закладах // Вісник Житомирського державного університету (Педагогічні науки). – 2008. – № 39. – С. 105-109.
3. Кузьменко В.В., Гончаренко Л.А. Формування полікультурної компетентності вчителів загальноосвітньої школи: Навчальний посібник / В.В. Кузьменко, Л.А. Гончаренко. – Херсон: РПО, 2006 – 92 с.
4. Щеглова Е.М. Развитие поликультурной компетентности будущих специалистов: дис. ... канд. пед. наук: 13.00.08 / Е.М. Щеглова. – Омск, 2005. – 164 с.

БЕРЕЦЬ Н.Ю,
ХОМИН С. Я.

Гуманітарно-педагогічний фаховий коледж
Мукачівського державного університету, Україна

ІНТЕГРАЦІЙНІ ТЕНДЕНЦІЇ В РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОЇ МУЗИЧНОЇ ПЕДАГОГІКИ ХХІ СТОЛІТТЯ

Нове ХХІ тисячоліття ознаменувалося глобалізацією культурно-освітніх процесів, потужним інформаційним зростанням. У цьому контексті актуальності набуває осмислення шкільною молоддю великого інформаційного навантаження. Проблема сучасного навчання полягає в тому, що шкільна освіта поділяє цілісне сприймання світу дитини на фрагменти, розчленовує на окремі сегменти, часто перетворює розуміння нею світу на мозаїчну картину, позбавлену належних зв'язків та взаємовпливів. Учень старшої школи досить часто не спроможний зробити синтезуючі узагальнення, піднятися над аналітичним матеріалом окремих наукових дисциплін, побачити взаємопроникнення та єдність фундаментальних законів природи та суспільства.

Сучасна освіта все частіше звертається до ідеї інтегрування (від лат. *Integratio* – поповнення) навчання. Інтегративний підхід в українській музичній педагогіці – це забезпечення цілісності уявлень про музичне мистецтво та його різносторонні, багатоаспектні виховні можливості. Саме мистецтво, як засіб виховання і розвитку необхідно не поділяти на замкнені в собі окремі предмети естетичного циклу, а здійснювати їх поєднання, взаємопроникнення.

Мета інтеграції навчання - дати учням цілісне уявлення про світ, навчати сприймати життєві явища в їх глибинному взаємозв'язку.

Існують різні *рівні* інтеграції в музичній освіті:

1. «Точкова» – епізодична, вузьколокальна інтеграція на рівні окремих понять, визначень, структурних елементів (наприклад, взаємозв'язок музичного й образотворчого ряду, музичного й літературного тексту);

2. «Блокова» інтеграція – на рівні взаємопроникнення з декількох різних областей знання тем, ідей, методів, теорій (на уроках музики вона буває або тематична – наприклад, тема моря у музиці, образотворчому мистецтві й літературі; або мистецтвознавча – поєднання, аналіз і узагальнення – різних видів мистецтва, а не окремих творів або їх тематики);

3. «Комплексна» інтеграція на культурологічному, філолофсько-світоглядному рівні, на основі рефлексивного оперативного творчого обміну знаннями з різних сфер.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>